

दैनिक बीड

पुण्यभूमी

संपादक:बाळासाहेब मस्के

बीड

मंगळवार, दि. २० मे २०२५

वर्षे ४९

अंक २७५५

पाने ६

दररोजच्या घडामोडीसाठी वाचत रहा...

https://Paper.epunyabhumi.in

RNI No : MAHAMAR/2021/81902

₹ 3

जिल्हा नियोजनाचा ५७५ कोटींचा आराखडा सादर

पुण्यभूमी प्रतिनिधी
बीड: जिल्ह्याच्या विकासासाठी मी स्वतः अर्थमंत्री म्हणून अधिकाधिक निधी देत आहे अशी माहिती राज्याचे उपमुख्यमंत्री तथा बीडचे पालकमंत्री अजित पवार यांनी आज दिली. जिल्हा नियोजन समितीच्या बैठकीनंतर ते पत्रकारांशी बोलत होते. आज झालेल्या बैठकीत जिल्ह्याचा ५७५ कोटी रुपयांचा (सर्वसाधारण) आराखडा सादर करण्यात आला. या बैठकीस पर्यावरण मंत्री पंकजा मुंडे, उपमुख्यमंत्री कार्यालयाचे सचिव राजेश देशमुख, विभागीय आयुक्त दिलीप गावडे, समितीचे सदस्य सचिव तथा जिल्हाधिकारी विवेक जॉन्सन, जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी आदित्य जिवने तसेच पोलीस अधिक्षक नवनीत काँवत यांची प्रमुख उपस्थिती होती. समिती प्रतिनिधींमध्ये आ. विक्रम काळे, आ. सतीश चव्हाण, आ. सुरेश धस, आ. प्रकाश सोळंके, आमदार धनंजय मुंडे आमदार नमिता मुंदडा, आ. विजयसिंह पंडित आदींनी या बैठकीत सहभाग घेतला.

वर्ष २०२४-२५ चा आराखडा ४८४ कोटी रुपयांचा होता ही संपूर्ण रक्कम १०० टक्के खर्च झाली आहे. याचा आढावा देखील आजच्या बैठकीत घेण्यात आला. यावेळी जिल्हाधिकारी विवेक जॉन्सन यांनी पुढील वर्षीच्या प्रस्तावित आराखडयाबाबत सादरीकरण केले. मागील बैठकीतील इतिवृत्तावर या बैठकीत चर्चा होवून त्यास मंजुरी देण्यात आली. गुणवत्तापूर्ण कामे आणि पारदर्शी कामांवर भर द्या व दिलेली कामे वेळेत पूर्ण करा असे सांगून श्री पवार यावेळी म्हणाले की यापुढील काळात निधी जिल्ह्याला थेट वर्ग न करता तो मुंबईहून झालेल्या कामाच्या प्रमाणात जारी करण्याचे धोरण अंमलात आणले जाणार आहे. गतवर्षी ४८४

उपमुख्यमंत्री अजित पवारांनी घेतला योजनांचा आढावा

गुणवत्तापूर्ण कामे आणि पारदर्शी कामांवर भर द्या

आता निधी थेट मिळणार नाही, भूमिका स्पष्ट

बीडच्या विकासासाठी वाढीव निधी

कोटींचा आराखडा होता परंतु प्रत्याक्षात ४४६.३० कोटी इतका अंतिम आराखडा मंजूर झाला होता यात वर्ष २०२५-२६ करिता १२८ कोटी रुपयांची वाढ करून तो ५७५ कोटीच करण्यात आला आहे. २०२२-२३ च्या तुलनेत यंदाचा आराखडा दुप्पट आहे हे उल्लेखनीय. नियोजन समितीमधील कोणतेही काम १५ लाख रुपयांपेक्षा कमी असून नये तसेच कामाचे तुकडे पाडण्यात येवू नयेत प्रस्तावित जागेची मालकी तसेच

त्याचे अक्षांश-रेखांश प्रस्तावित सामिल हवे अशा अटी यावर्षी घालण्यात आलेल्या आहेत. कामाच्या ठिकाणी कामाच्या माहितीचे फलक अनिवार्य करण्यात आले असून कामांना प्रशासकीय मंजूरी प्रदान झाल्यावर १५ दिवसात त्याची निविदा प्रक्रिया करणे आवश्यक असेल अशा सर्वसाधारण सूचना नियोजन विभागाने यावर्षी जारी केल्या आहे. वर्ष २०२५-२६ साठी ग्रामीण विकास अंतर्गत जनसूविधा व नागरी विकास २१

कोटी, जिल्हा आरोग्य अधिकारी १८.२ कोटी, जिल्हा शल्य चिकित्सक २८.५० कोटी, स्वामी रामानंद तीर्थ वैद्यकीय महाविद्यालय २० कोटी, प्राथमिक शिक्षण २८.५० कोटी, जलसंधारण ३६ कोटी, महिला व बाल कल्याण १८.३९ कोटी, ग्रामीण रस्ते १०५ कोटी रुपये आदी प्रमाणे नियोजन आहे. पशुधन विकासासाठी २२.२८ कोटींचा आराखडा आहे सोबतच राज्य शासन, सी.एस. आर. आणि नियोजन निधिमधून वेगळा दुग्धोत्पादन

अर्थात धवल क्रांती योजना राबविण्याचा प्रस्ताव पशुधन विकास तथा पर्यावरण मंत्री पंकजा मुंडे यांनी दिला. तो या बैठकीत स्विकारण्यात आला. यासोबत नागरी क्षेत्र विकास ६३.६६ कोटी, उर्जा विकास ३१ कोटी, पोलीस व तुरुंग आस्थापना १६.३५ कोटी, महसूल व आपत्ती व्यवस्थापन ७.४३ कोटी, क्रीडागण विकास ४.२० कोटी रुपय असे नियोजन या आराखडयात आहे.

उपमुख्यमंत्री अजित पवारांनी घेतली भेट निवेदन: जामीनदाराची अट रद्द करावी

पुण्यभूमी प्रतिनिधी

बीड: मौलाना आझाद आर्थिक विकास महामंडळ अल्पसंख्याक समाजाच्या आर्थिक, शैक्षणिक आणि मागासपण दूर करण्याच्या हेतुने काम करत आहे. परंतु गरजू विद्यार्थ्यांसाठी जी शैक्षणिक कर्ज योजना राबवली जाते त्या योजनेची नियमावली गोरगरीब विद्यार्थ्यांना थेट कर्ज मिळवून देण्यात अडचणीची ठरू पाहात आहे. आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल असलेल्या अल्पसंख्याक समाजाकडे रक्तावर मालमत्ता अथवा जंगम मालमत्ता उपलब्ध नसते. परंतु विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कर्ज जेव्हा घ्यायचे असते ते व्हा त्यांच्याकडे जामीन देण्यासाठी कुठलीच मालमत्ता नसते. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक कर्ज मिळत नाही. विद्यार्थ्यांच्या भविष्यासाठी या योजनेला लागणारे मालमत्ताधारक व नोकरदार जामीनदार ही अट रद्द करावी, अशा आशयाची मागणी एका निवेदनाद्वारे मौलाना आझाद अल्पसंख्याक आर्थिक विकास महामंडळाचे संचालक तथा सायं. दैनिक बीड रिपोर्टरचे संपादक शेख तय्यब यांनी उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्याकडे केली आहे. या वेळी शेख तय्यब यांनी गेल्या सहा महिन्यांच्या आपल्या कामाचा अहवालही उपमुख्यमंत्र्यांना सादर केला. संचालकपदी नियुक्ती झाल्यानंतर शेख तय्यब यांनी राज्यभर दौरा केला होता. जिल्हानिहाय जात तेथील अल्पसंख्याक समाजातील लोकांच्या आणि विद्यार्थ्यांच्या भेटीगाठी घेतल्या होत्या. त्यांच्या अडीअडचणी समजून घेतल्या होत्या. तोच अहवाल आज सादर केला. या वेळी दिलेल्या निवेदनात अजित पवार यांना दिलेल्या निवेदनात शेख तय्यब यांनी म्हटले, » पान २ वर

आझाद आर्थिक विकास महामंडळाचे संचालक शेख तय्यब यांनी त्यांची भेट घेऊन अल्पसंख्याक समाजातील लोकांच्या अडीअडचणीवर चर्चा केली. या वेळी शेख तय्यब यांनी गेल्या सहा महिन्यांच्या आपल्या कामाचा अहवालही उपमुख्यमंत्र्यांना सादर केला. संचालकपदी नियुक्ती झाल्यानंतर शेख तय्यब यांनी राज्यभर दौरा केला होता. जिल्हानिहाय जात तेथील अल्पसंख्याक समाजातील लोकांच्या आणि विद्यार्थ्यांच्या भेटीगाठी घेतल्या होत्या. त्यांच्या अडीअडचणी समजून घेतल्या होत्या. तोच अहवाल आज सादर केला. या वेळी दिलेल्या निवेदनात अजित पवार यांना दिलेल्या निवेदनात शेख तय्यब यांनी म्हटले, » पान २ वर

लोणार शहरासह तालुका अंधारात

नंदकिशोर मापारी: विद्युत विभागाच्या अधिकाऱ्याचा समन्वय अभाव

पुण्यभूमी प्रतिनिधी

लोणार: जगप्रसिद्ध लोणार शहर हे विविध समस्यांचा सामना करीत असताना यामध्ये विद्युत विभागाने ही भर घातली असून दिनांक १७ मे ला सायंकाळी ४ ते ५ वाजे दरम्यान पावसाने जोरदार हजेरी लावतातच विद्युत पुरवठा बंद झाला होता. विद्युत विभागाच्या कर्मचाऱ्यांचा समन्वय नसल्यामुळे उशिराने दिनांक १८ मे च्या सकाळी ४ वाजून ३५ मिनिटांनी विद्युत पुरवठा सुरू झाला. विद्युत पुरवठा सुरळीत करण्यासाठी झालेल्या दिरंगाईची चौकशी करून संबंधित

अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्यात यावी अशी मागणी शिवछत्र मित्र मंडळाचे अध्यक्ष नंदकिशोर मापारी

राज्यभरासाठी समान 'टार्ईप प्लॅन'

पंकजा मुंडे: पशुवैद्यकीय महाविद्यालयाचा आढावा

पुण्यभूमी प्रतिनिधी

बीड: नवीन पशुवैद्यकीय दवाखान्याचे बांधकाम करताना यापुढे राज्यभरासाठी एक सारखा असा टार्ईप प्लॅन तयार करण्यात येणार असल्याचे राज्याच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल तसेच पशुसंवर्धन मंत्री ना. पंकजाताई मुंडे यांनी सांगितले.

आज जिल्हाधिकारी कार्यालयात जिल्हा नियोजन विकास समितीची बैठक पार पडली, त्यावेळी ना. पंकजाताई बोलत होत्या. खरीप

हंगाम पूर्व आणि जिल्ह्यातील विकास कामांचा आढावा तसेच जिल्ह्यातील महत्वाचे प्रकल्प असलेले प्रस्तावित विमानतळ, » पान २ वर

परळी, बीडची गुंडगिरी संपवा

आक्रमक: अजित पवारां समोर घोषणाबाजी

पुण्यभूमी प्रतिनिधी

परळी: राज्याचे उपमुख्यमंत्री तथा बीड जिल्ह्याचे पालकमंत्री ना. अजितदादा पवार परळी शहरात तीर्थक्षेत्र विकास योजनेअंतर्गत होणाऱ्या वैजनाथ देवस्थानाच्या कामाची पाहणी करण्यासाठी आले होते परंतु दादांचे स्वागत परळी बंदने

झाले. एका टोळक्याकडून शिवराज दिवटे या तरुणास झालेल्या अमानुष मारहाण प्रकरणी आज सर्वपक्षीय परळी बंद पुकारण्यात आला होता. मराठा समाज मोठ्या संख्येने रस्त्यावर उतरला होता . ना. अजित दादा पवार प्रथम वैद्यनाथ मंदिर देवस्थान येथे वैजनाथाचे » पान २ वर

धनंजय मुंडे यांच्या मागणीला यश

परळीतील जुन्या धर्मलच्या जागेत सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारण्यासह नवीन संच उभारणीचा प्रस्ताव सादर करण्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांचे आदेश दिले आहेत. माजी मंत्री ना. धनंजय मुंडे यांनी काही दिवसांपूर्वी सौर ऊर्जा प्रकल्प उभारणीची मागणी केली होती. प्रकल्प प्रस्तावित होता. अखेर ना. अजित पवार यांनी सौर ऊर्जा प्रकल्पास मान्यता/आदेश दिले आहे. तसेच वैद्यनाथ तीर्थक्षेत्र विकासाच्या कामांना निधीची कमतरता भासणार नाही कामे दर्जेदार पद्धतीने वेळेत पूर्ण करा असेही निर्देश अजित पवार यांनी संबंधित यंत्रणेला दिले आहेत.

खळबळ

'युको'च्या माजी अध्यक्षा अटक

६,२१० कोटीचा कर्ज घोटाळा उघड

दिल्ली: वृत्तसंस्था

अंमलबजावणी संचालनालयाने (ईडी) युको बँकेचे माजी अध्यक्ष आणि व्यवस्थापकीय संचालक सुबोध कुमार गोयल यांना नवी दिल्ली येथील त्यांच्या निवासस्थानावरून अटक केली आहे. बँक फसवणुक प्रकरणात कॉनकास्ट स्टील अँड पॉवर लिमिटेडसह इतरांविरुद्ध सुरू असलेल्या चौकशीसंदर्भात ही कारवाई करण्यात आली. ईडीच्या कोलकाता विभागीय कार्यालयाने मनी लॉड्रिंग प्रतिबंधक कायदा (पीएमएलए), २००२ च्या तरतुदीनुसार सुबोधला अटक

केली. सुबोध गोयल यांना कोलकाता येथील विशेष पीएमएलए न्यायालयाने २१ मे पर्यंत ईडी कोठडी सुनावली आहे. ६,२१० कोटीचा गैरवापर ६,२१०.७२ कोटी रुपयांच्या कर्जाच्या रकमेचा गैरवापर केल्याचा आरोप आहे. ईडीचे म्हणणे आहे की, तपासात असे दिसून आले की, सुबोध कुमार गोयल यांच्या युको बँकेचे अध्यक्ष आणि एमडी म्हणून कार्यकाळात युको बँकेने सीएसपीएलला मोठी कर्ज मंजूर केली होती, जी नंतर बँकेने इतरत्र वळवली. या बदल्यात गोयलला लाच म्हणून मोठी रक्कम मिळाली.

बनावट

कंपन्यांचा वापर

लाचेचे पैसे लपविण्यासाठी गोयलने रिअल इस्टेट, लक्झरी वस्तू, हॉटेल बुकिंग इत्यादींसाठी बनावट कंपन्यांचा वापर केल्याचा आरोपही आहे. गोयलच्या आधी ईडीने डिसेंबर २०२४ मध्ये सीएसपीएलचे प्रवर्तक संजय सुरेका यांना अटक केली होती. फेब्रुवारी २०२५ मध्ये आरोपपत्र दाखल केले होते. इतकेच नाही तर ईडीने संजय सुरेका आणि सीएसपीएल यांच्या सुमारे ५१० कोटी रुपयांच्या मालमत्ताही जप्त केल्या होत्या

अवकाळी पावसाचा बसला फटका

अस्मान्नी: राज्यात २७ हजार हेक्टर क्षेत्र बाधित

पुण्यभूमी प्रतिनिधी

नाशिक: राज्यभरात अवकाळी पावसाने २७ हजार हेक्टर क्षेत्र बाधित झाल्याची माहिती कृषीमंत्री माणिकराव कोकाटे यांनी दिली आहे. अमरावती जिल्ह्यात राज्यातील सर्वाधिक १३ हजार हेक्टर क्षेत्र बाधित झाले आहे. तर नाशिकमध्ये ५ हजार ८०० हेक्टर क्षेत्र बाधित आहे. राज्यात फळ पिकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाल्याची माहिती माणिकराव कोकाटे यांनी दिली आहे. राज्याचे कृषिमंत्री माणिकराव कोकाटे यांनी आज खरीप हंगाम आढावा बैठक घेतली. या बैठकीत त्यांनी अधिका-यांना चांगलेच फटकारले आहे. बैठकीला येताना अपूर्ण माहिती असणा-या आणि गैरहजर असणा-या

अधिका-यांवर कोकाटे संतापल्याचे पाहायला मिळाले. गैरहजर राहणा-या अधिका-यांना कारणे दाखवा नोटीस बजावण्याचे आदेश जेखील कृषीमंत्री माणिकराव कोकाटे यांनी दिले आहेत. त्याचबरोबर खरीप हंगामात कोणतेही अधिकारी रजेवर किंवा संपावर जाणार नाहीत, असा इशाराही माणिकराव कोकाटे यांनी दिला आहे.

बोगस बी बियाणे खते देणा-यावर गुन्हे दाखल करणाऱ्याऱ्यात » पान २ वर

सर्व पक्षीय शिष्टमंडळ, भारताची एकजूट

पाकपुरस्कृत दहशतवाद्यांनी भारतीय महिलांच्या कपाळाचे कुंकू पुसल्याबद्दल त्यांना अदल घडवण्यासाठी मोदींनी पाकविरुद्ध जोरदार युद्धसदृश्य हालचाली केल्या आणि शंभर दहशतवाद्यांना कठउत्‍सान घातले. मुरीदके, बहावलपूर आदी ठिकाणच्या दहशतवादी अड्ड्यांवर लफ्कराने जोरदार हल्ले चढवून दहशतवाद्यांना ठार केले. त्यातच कंदाहार येथील विमान अपहरण प्रकरणात द्वाा असलेला दहशतवादी अझर मसूद याचे कुटुंबीय मुरीदके येथील हल्ल्यात ठार झाले. लफ्कराच्या हल्ल्यात पाकचे दहशतवादी आणि पाकचे सैनिकही ठार झाले आणि पाकला चांगलाच धडा शिकवला गेला. पाकने शरणगती पत्करली आणि पाक दाती तुण धरून शरण आला. पण मोदी यांनी आता पाकला राजनैतिक पातळीवरही नामोहरम करण्याचे धोरण स्वीकारले आहे आणि त्यांनी हा राजनैतिक सर्जिकल स्ट्राईक अत्यंत जोरदार केला आहे.

पाकचे प्रथम पाणी बंद केले, नंतर पाकला जाणारी निर्यात थांबवली आणि आता तर तुर्कस्थानला धडा शिकवला आहे कारण त्याने पाकला मदत केली याचे प्रायश्चित्त त्याला देण्यात आले आहे. त्याच्याशी सर्व प्रकारचे संबंध तोडून आणि त्याच्याशी असलेले आर्थिक संबंध तोडून पण पाकसाठी हे पुरेसे नाही, कारण पाक कधीही आंतरराष्ट्रीय पातळीवर भारताला काही करू शकत नसला तरीही भारताला त्रास देत रहाणार हे ओळखून मोदी यांनी आता हा राजनैतिक ऑफेंसिव्ह म्हणजे पाकचे सर्वंकष पर्दाफाश करण्याचा निर्णय घेतला आहे. हा मोदी यांचा मास्टर स्ट्रोक आहे. या सीझफायरमध्ये भारत झोपेस किंवा क्षेपणास्त्रे डागणार नाही, तर पाकला पुरता एक्सपोज करणार आहे. भारत आता सात उच्च शक्तीशीली पक्षांची शिष्टमंडळे जगातील विविध प्रमुख देशांना पाठवाणार आहे आणि त्यांना हे पटवून देणार आहे की भारत हाच पाक पुरस्कृत दहशतवादाचा शिकार झालेला देश आहे. या शिष्टमंडळाचे नेतृत्व चार एनडीएचे खासदार आणि तीन विरोधी पक्षांचे खासदार करणार आहेत. हे शिष्टमंडळ जगातील प्रमुख आंतरराष्ट्रीय राजधान्यांमध्ये जाऊन सीमावर्ती दहशतवादाविरोधात प्रबळ सहमती तयार करण्याचा प्रयत्न करेल. या डाव्याचलक चालीमाने भारताची राष्ट्रीय ऐक्य जगासमोर एकसंधपणे आणण्याचा हेतू तर आहेच पण असा एक संदेश जगभर देण्याचा प्रयत्न आहे की, भारत यापुढे कोणत्याही प्रकारचा दहशतवाद सहन करणार नाही आणि जगतिक नेत्यांनी याची दखल घ्यावी. यामुळे जागतिक नेते भारताच्या या कृत्याची दखल घेऊन पाकविरोधात ही भारताची पुढील कृती विचारात घेतील आणि पाचव्या कोणत्याही दुस्साहसाला पाठिंबा देणार नाहीत. सर्व पक्षीय शिष्टमंडळ भारताची राष्ट्रीय सहमती आणि दहशतवादाला कोणत्याही स्वरूपात मुकाबला करण्याचे भारताचे धोरण जगासमोर आणतील. दहशतवाद कोणत्याही स्वरूपातील आणि आक्रांणारीतल हा भारतासाठी अस्वीकारार्ह आहे हे पटवण्याचा हे नेते करतील. देशाचा जो संदेश आहे की, कोणत्याही प्रकारचा दहशतवाद सहन करणार नाही हा संदेश जगाला देतील. दुसरे म्हणजे देशांतर्गत लोकांना भारताच्या या कृतीत सर्व पक्ष सहभागी आहेत हा एक मोठा संदेश देण्याचा प्रयत्न मोदी सरकारचा आहे. हा अतिशय स्तुत्य प्रयत्न आहे. कारण विरोधी पक्षांकडून सरकारवर जी संभाव्य टीका होणार आहे ती आपोआपच खाली बसेल आणि सरकारविरोधात आक्षेप घेणाऱ्यांना परस्परच उत्तर मिळेल. ऑपरेशन सिंदूरनंतर भारतीयांची सुडघी इच्छा काही अशी पूर्ण झाली आहे पण भारतातील काही ‘अस्तित्तेक साप’ आहेत त्यांची वळवळ या निमित्ताने समोर आली होती.

ती आता थंड होणार आहे. त्यातल्या त्यात अमेरिकन अध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी मध्यस्थी केली असा जो आरोप मोदी सरकारवर केला जातो तो धुऊन काढण्याचा सरकारचा निर्धार आहे आणि तो या कृतीने बराचसा साध्य होणार आहे. या पूर्वीही भारताने असाच प्रयोग केला होता आणि भारतातील राजकीय पक्ष संकटाच्या समयी एक होतात असा जो संदेश गेला होता त्याला पुष्टी मिळाली आहे.

या आधी तत्कालीन पंतप्रधान नरसिंह राव यांनी जिनिव्हाला पाठवण्यासाठी शिष्टमंडळाच्या नेतेपदी तत्कालीन विरोधी पक्ष नेते अटलबिहारी वाजपेयी यांची निवड केली होती. पाकने आणलेल्या उरावावर भारताची भूमिका प्रबळपणे मांडण्यासाठी संयुक्त राष्ट्रसंघात भारताची भूमिका अधिक प्रबळ करण्यासाठी १९९४ मध्ये हे शिष्टमंडळ जिनिव्हाला गेले होते. या शिष्टमंडळात तेव्हाचे काश्मीरचे मुख्यमंत्री आणि सध्याचे मुख्यमंत्री ओमर अब्दुल्ला यांचे वडील, सलमान खुर्रिद आणि मनमोहन सिंग तसेच ई अहमद यांचा समावेश केला होता. तोच संदेश मोदी सरकारने देण्याचा प्रयत्न केला आहे आणि यामुळे या शिष्टमंडळात शशी थरुर, रवीशंकर प्रसाद, संजय कुमार शर्मा, वैजयंत पांडा, कनिमोझ, सुप्रिया सुळे आदींचा समावेश करणार आहे. या शिष्टमंडळाचे नेतृत्व करण्यासाठी काँग्रेसचे शशी थरुर यांची निवड झाली आणि त्यामुळे राहुल गांधी याचा पोटवूड उठला.

कारण काँग्रेसने मोदी सरकारच्या प्रत्येक निर्णयाला विरोध केला पाहिजे असे त्यांचे धोरण आहे, पण राहुल यांचे हे धोरण थरुर असोत की काँग्रेसला फारसे पसंत नाही, त्यामुळे थरुर हे शिष्टमंडळात सामील झाले आणि त्यांनी नेतृत्व करण्याचे मान्य केले आहे. पण ते असो. अशा संकट समयी तरी आपसतील मलभेद समोर आणू नयेत असे शिष्टाचार सांगतो. पण काँग्रेस आणि त्यापेक्षाही पाकिस्तानी भाषा बोलणाऱ्या राहुल यांचे ते मान्य नाही. पण क्रिशन रिजिज्जु ते त्या क्षणी महत्त्वाचे आहे. ते म्हणजे संकट समयी आम्ही एकजूट आहोत आणि हे जगाला दाखवण्याची हीच अत्यंत योग्य वेळ आहे. दहशतवादाबद्दल शून्य सहिष्णुता याचा संदेश घेऊन हे शिष्टमंडळ महत्त्वाच्या ठिकाणी फिरणार आहे आणि ही बाब सर्वांत महत्त्वाची आहे. प्रमुख भागीदार राष्ट्रांना भेट आणि भारताच्या राष्ट्रीय एकाचे प्रतिबिंब मतभेदांच्या पलीकडे जाऊन आहे हे सर्वांत महत्त्वाचे आहे. अशा अवघड समयी भारत एकजूट आहे हे जगाला दाखवणे जास्त महत्त्वाचे आहे.

डेंब्रिज ऑन कॉल सेवा पर्यावरणपूरक

मुंबई महानगरपालिकेने डेंब्रिज निर्मूलन करण्यासाठी डेंब्रिज ऑन कॉल अशी सेवा सुरू केलेली आहे. डेंब्रिज ऑन कॉल ही एक ऑनलाईन प्रणाली मार्फत चालविण्यात येणारा स्वच्छतेचा उपक्रम आहे. मुंबई सारख्या महानगरात सतत नवनवीन बांधकामे रोज घर दुरुस्ती सुरू असतात आणि यातूनच रेजि डेंब्रिज आणि डेंब्रिजची विळेवाट किंवा वाहतूक आशा अनेक समस्या निर्माण होत असतात. डेंब्रिजचा थेट पर्यावरणाशीच संबंध येत असल्याने महापालिकेच्या घनकचरा व्यवस्थापनाच्या जवाबदारीत भर पडत होती.

डेंब्रिज ही समस्या जशी सामान्य जनतेची आहे तशी मोठ्या प्रमाणात बांधकाम विकासकांची आहे. डेंब्रिज ऑन कॉल सेवेला मुंबईकरांनी खूप चांगला प्रतिसाद दिलेला आहे. डेंब्रिज पायरी किलोपर्यंतच्या अंतरासाठी संकलन सेवा मोफत ठेवली आहे. यामुळे घरगुती वापरातून तयार झालेले डेंब्रिज संकलन करण्याचे प्रमाण जास्त आहे. त्यामुळे आपोआपच रस्त्यावरील इतरत्र डेंब्रिजचे प्रमाण कमी झाले आहे. डेंब्रिज अशाप्रकारे संकलन

करण्याची पद्धतीला आज जवळजवळ दहा वर्षे पूर्ण झाली आहे. जेमतेम पंचवीस हजार ठिकाणाहून डेंब्रिज संकलनाचे काम चालते. टोल फ्री नंबरच्या माध्यमातून बारा तास चालणारी ही सेवा चौवीस तास करण्याचा यंत्रणेचा विचार आहे. डेंब्रिजवर प्रक्रिया करण्यावर देखील भर दिली जात आहे. एकंदरीत डेंब्रिज ऑन कॉल ही सेवा उत्कृष्ट व पर्यावरणपूरक देखील आहे,असे वाटते.

– **संजय साळगांवकर**, कुर्ला,मुंबई

महाराष्ट्राच्या सुपुत्राला आढान

स्वीकारावे लागेल

राष्ट्रपती द्रौपदी मुर्मू यांनी न्यायमूर्ती भूषण गवई यांना सरन्यायाधीशपदा पद आणि गोपनीयतेची शपथ दिली. न्यायमूर्ती भूषण गवई यांचा सरन्यायाधीशपदाचा कार्यकाळ आजपासून २३ नोव्हेंबर २०२५ पर्यंत म्हणजेच सहा महिने दहा दिवसांचा करणार आहे. त्यांना त्यांच्या लहान कार्यकाळात चांगले निर्णय देऊन सरन्यायाधीशपदाचा सन्मान करता येईल.

पुण्यभूमी

मंगळवार,दि.२० मे २०२५

मुंबई-टाणे जिल्ह्यात एकनाथ शिंदे यांची प्रतिष्ठा पणाला...!

सर्वोच्च न्यायालयाने राज्यातील महापालिकांसह मुदत संपलेल्या सर्व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका या चार महिन्यांच्या आत घेण्याचे निर्देश दिल्यानंतर राज्यातील वातावरण पालिका निवडणुकीसाठी हळूहळू तापायला सुरुवात झाली आहे. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका या नेत्यांपेक्षा देखील स्थानिक कार्यकर्त्यांसाठी आणि त्यांच्या राजकीय भवितव्यासाठी अत्यंत महत्त्वाच्या असतात. जुलै २०२२ मध्ये शिवसेनेत उठाव करून महाराष्ट्राच्या राजकारणात मोठी उलथापालथ घडवलेल्या उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यासाठी त्याचप्रमाणे शिंदे यांच्या नेतृत्वाखालील शिवसेनेसाठी आगामी महापालिका, नगर परिषद, जिल्हा परिषदा त्याचप्रमाणे पंचायत समित्यांच्या निवडणुकादेखील अत्यंत महत्त्वपूर्ण तसेच प्रतिष्ठेच्या आहेत. आता स्थानिक महापालिका असेल, नगर परिषद असेल अथवा जिल्हा परिषद, पंचायत समिती असतील या स्थानिक स्वराज्य संस्थांवर एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेचा झेंडा फडकणे ही सर्वसामान्य शिवसैनिकांसाठी त्याचप्रमाणे एकनाथ शिंदे यांच्यासाठी देखील एक मोठी अगमी परीक्षा असणार आहे.

महाराष्ट्रात भाजपा शिवसेना आणि अजित पवार यांचे राष्ट्रवादी यांच्या महायुतीचे सरकार राज्यात सत्तेवर आहे तर केंद्रामध्ये राष्ट्रीय लोकशाही आघाडी यांचे सरकार सत्तेत आहे. लोकसभा निवडणुकीचे तंत्र वेगळे असते त्याचप्रमाणे विधानसभा निवडणुकीचे तंत्र देखील वेगळ्या असते. मात्र या दोन्हीपेक्षा महापालिका नगर परिषदा, जिल्हा परिषदा, पंचायत समिती अशा स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुका जिकण्याचे तंत्र हे गेल्या काही वर्षांमध्ये झपाट्याने बदलले आहे आणि हा बदल हा प्रामुख्याने भाजपाने त्याचप्रमाणे उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे आणि त्या पाठोपाठ दुसरे उपमुख्यमंत्री अजित दादा पवार यांच्या राष्ट्रवादीने निश्चितच विरोधी पक्षांपेक्षा अधिक सजगतेने आणि सक्षमपणे आत्मसात केलेला आहे. तथापि महायुतीची ताकद ही विरोधकांपेक्षा अनेक पटीने अनेक जिल्ह्यांमध्ये अधिक असली तरी देखील स्थानिक राजकारणाची गणिते ही स्थानिक पातळीवरील राजकीय आघाड्या छोट्या-छोट्या पक्षांशी होणाऱ्या युती तसेच अपक्षांचे प्राबल्य अशा प्रामुख्याने त्या शहरातील स्थानिक राजकीय स्थितीवर राजकीय पक्षांच्या यशाची अथवा अपयशाची गणिते ही अवलंबून असतात. सर्वात उल्लेखनीय म्हणजे स्थानिक निवडणुकांमध्ये मतदार हे प्रामुख्याने कोणत्याही एका विशिष्ट राजकीय पक्षापेक्षा त्याच्या अधिक जवळील उमेदवार कोण आहे याला अधिक प्राधान्य देत असतात हे यापूर्वीच्याही स्थानिक पातळीवरच्या निवडणुकींच्या निकालांवरून वारंवार स्पष्ट झालेले आहे. त्यामुळेच दोन दिवसांपूर्वी पुण्यामध्ये बोलताला मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी महायुतीबाबत जे भाष्य केले आहे ते स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांच्या अनुषंगाने महत्त्वपूर्ण आहे. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस असे म्हणतात की, स्थानिक संस्थांच्या

निवडणुका या महायुती म्हणून लढवण्यावर आमचा भर असणार आहे. तथापि स्थानिक संस्थांच्या निवडणुका या खऱ्या अर्थाने कार्यकर्त्यांच्या निवडणुका असल्यामुळे जे कार्यकर्ते पाच-पाच, दहा वर्षे स्थानिक पातळीवर पक्षाला यश मिळवून देण्यासाठी सक्रिय असतात अशा कार्यकर्त्यांना न्याय देता याचा म्हणून अपवादात्मक स्थितीमध्ये वेगळा निर्णय घ्यावा लागला तर तो देखील घेता येऊ शकतो. यावरून एक गोष्ट ही मुख्यमंत्र्यांनी स्पष्ट केली आहे ती म्हणजे ज्या महापालिकेमध्ये अथवा जिल्हा परिषदे मध्ये प्रामुख्याने स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांचे

महापालिकेसाठी भाजपा स्वतंत्र लढण्याचा विचार करू शकते. महायुतीमध्ये भाजपाचे स्वतंत्रपणे स्वबळावर काही महापालिकांमध्ये निवडणुकीला उभा राहिला तर अशा वेळेला उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेसमोर आणि त्याचबरोबर पश्चिम महाराष्ट्राच्या स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांच्या बाबतीत दुसरे उपमुख्यमंत्री अजित दादा पवार यांच्या राष्ट्रवादी समोर भाजपाशी मैत्रीपूर्ण लढतीचा प्रस्ताव पुढे येऊ शकतो.

अर्थात राजकीय भाषेमध्ये जर जेव्हा सत्ताधारी पक्षांमधील युती, आघाडीमधील मित्रपक्ष हे जेव्हा स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये परस्परांच्या विरोधात उभे ठाकतात तेव्हा त्यावेळी तेथे मैत्रीपूर्ण लढत हा गोंडस शब्द असला तरी प्रत्यक्षात स्थानिक पातळीवरचा संघर्ष हा अधिक जोरदारपणे होत असतो. त्यामुळे पुण्यामध्ये मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी याबाबत व्यक्त केलेली भावना ही निश्चितच उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेसाठी ही काहीशी धक्कादायक आहे असेच म्हणावे लागेल. धक्कादायक हे यासाठी कारण राज्याच्या सत्तेची सर्व सूत्रे हे अखेरीस राज्याचे मुख्यमंत्री या पक्षाचे असतात त्या मुख्यमंत्र्यांकडेच सरकार यंत्रणेचे सर्व नियंत्रण असते. त्याचबरोबर दुसरी एक महत्त्वाची गोष्ट लक्षात घ्यावी लागणार आहे ती म्हणजे भाजपाने यापूर्वी शिवसेना एक संघ असताना स्थानिक पातळीवरच्या जागावाटपावरून बऱ्याच वेळा स्वतंत्र लढण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. आणि निवडणुकीनंतर मग पुन्हा भाजपा आणि शिवसेना यांची युती होऊन महापालिकांमध्ये युतीमार्फत सत्ता चालवण्यात आलेली आहे. हे सांगण्याचे प्रमुख प्रयोजन म्हणजे जर भाजपाचे

भाजपा अधिकाधिक कसा विस्तारेल याचीच काळजी अधिक घेतील हे ओघाने आलेच.

भाजपची ही जर एकूणच निवडणुकीची रणनीती लक्षात घेतली, तर उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यासाठी

जिथे ते महायुती म्हणून निवडणुकीला सामोरे जाणार नाही अशा महापालिका अथवा अन्य स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेची लढत ही

मैत्रीपूर्ण पद्धतीने सत्तेतील मोठा भाऊ असलेल्या बलदंड भाजपा उमेदवारांसोबत होणारच आहे. मात्र त्याचबरोबर उड्डव ठाकरे यांची शिवसेना देखील एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेने समोरचा प्रमुख प्रतिस्पर्धी असणार आहे.

उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या राजकीय भवितव्याचा विचार करावयाचा झाला तर त्यांना राज्यातील सत्तेमध्ये त्यांचे असलेले स्थान अबाधित राखण्यासाठी आणि त्याचबरोबर भविष्यामध्ये पुन्हा एकदा महाराष्ट्राचे नेतृत्व करण्याची संधी मिळण्यासाठी परिस्थितीत फडकवाच लागणार आहे. त्यातही मुंबई महापालिका आणि ठाणे जिल्ह्यातील महापालिका या एकनाथ शिंदे यांच्या स्वतःच्या राजकीय अस्तित्वासाठी अत्यंत महत्त्वाच्या आहेत.

त्याचप्रमाणे अद्याप तरी महापालिका निवडणुकांसाठी राज ठाकरे यांच्या मनसेची कोणतीही ठोस भूमिका स्पष्ट झालेली नाही. महायुती आणि महाआघाडी या दोन्ही प्रमुख प्रतिस्पर्धी राजकीय आघाड्यांमध्ये पक्षांची जी काही

राजकीय नेतृत्व हे जगा वाटपामध्ये स्वतःच्या अटी शर्तीनुसार जर जागावाटप युतीमध्ये होत नसेल अशा वेळेला एकसंघ शिवसेनेच्या नेत्यांना स्थानिक पातळीवर बाजूला करून नवीन स्थानिक राजकीय समीकरणे निर्माण करण्यास धजावत असतील, तर मग आता तर एक संघ शिवसेनेचे दोन भाग झालेले आहेत आणि भाजपाबरोबर सत्तेत असलेले एकनाथ शिंदे आणि एकनाथ शिंदे यांची

शिवसेना ही दुर्भागलेल्या शिवसेनेचे प्रतिनिधित्व करत आहे अशा बदललेल्या राजकीय परिस्थितीमध्ये भाजपाचे नेते हे प्रामुख्याने स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांचे

निमित्ताने राज्यात

भाजपा अधिकाधिक कसा विस्तारेल याचीच काळजी

अधिक घेतील हे ओघाने आलेच.

भाजपची ही जर एकूणच निवडणुकीची रणनीती लक्षात घेतली, तर उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्यासाठी जिथे ते महायुती म्हणून निवडणुकीला सामोरे जाणार नाही अशा महापालिका अथवा अन्य स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांमध्ये एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेची लढत ही

मैत्रीपूर्ण पद्धतीने सत्तेतील मोठा भाऊ असलेल्या बलदंड भाजपा उमेदवारांसोबत होणारच आहे. मात्र त्याचबरोबर उड्डव ठाकरे यांची शिवसेना देखील एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेने समोरचा प्रमुख प्रतिस्पर्धी असणार आहे. उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या राजकीय भवितव्याचा विचार करावयाचा झाला तर त्यांना राज्यातील सत्तेमध्ये त्यांचे असलेले स्थान अबाधित राखण्यासाठी आणि त्याचबरोबर भविष्यामध्ये पुन्हा एकदा महाराष्ट्राचे नेतृत्व करण्याची संधी मिळण्यासाठी परिस्थितीत फडकवाच लागणार आहे. त्यातही मुंबई महापालिका आणि ठाणे जिल्ह्यातील महापालिका या एकनाथ शिंदे यांच्या स्वतःच्या राजकीय अस्तित्वासाठी अत्यंत महत्त्वाच्या आहेत.

त्याचप्रमाणे अद्याप तरी महापालिका निवडणुकांसाठी राज ठाकरे यांच्या मनसेची कोणतीही ठोस भूमिका स्पष्ट झालेली नाही. महायुती आणि महाआघाडी या दोन्ही प्रमुख प्रतिस्पर्धी राजकीय आघाड्यांमध्ये पक्षांची जी काही

बेस्टला पुनर्वैभव प्राप्त होण्याचे संकेत

सातत्याने तोट्याचा सामना करावा लागणाऱ्या बेस्टला वाचवण्यासाठी अखेर नारायण राणे यांनाच पुढाकार घ्यावा लागला. हे एक प्रकारे बरेच झाले. नारायण राणे यांनी आतापर्यंत बेस्ट समिती अध्यक्षपद, मुख्यमंत्री, केंद्रीय मंत्री अशी अनेक पदे आतापर्यंत भूषविली आहेत त्यांच्या अनुभवाचा फायदा करून घेण्यासाठीच बेस्टच्या समर्थ कामगार संघटनेचे शिष्ट मंडळ यांनी नारायण राणे यांच्यासोबत बेस्टचे महाव्यवस्थापक यांची महिनाभरापूर्वी भेट घेतली. यात बेस्टच्या अनेक समस्यांवर चर्चा करण्यात आली त्यावर बेस्ट महाव्यवस्थापकांनी सकारात्मक तोडगा काढण्याचे आश्वासन दिले, त्यामुळे बेस्टच्या लाखो कामगारांना तूर्तास दिलासा मिळाला असून लवकरच बेस्ट या आर्थिक संकटातून बाहेर पडेल यावर कर्मचाऱ्यांचा विश्वास आहे.

बेस्टला तोट्यातून बाहेर काढायचे असेल तर काही गोष्ट करणे आवश्यक आहे जसे की ज्या गोष्टींवर कार्यवाही करणे वर्षानुवर्षे शक्य झाले नाही अशा गोष्टी मार्गी लावणे ज्यामुळे बेस्ट तोट्यातून बाहेर येऊ शकेल असे उपाय करणे शक्य आहे. जसा बेस्टचा क अर्थसंकल्प महापालिकेच्या अर्थसंकल्पात विलीन करणे ही गोष्ट बऱ्याच वर्षांपासून प्रलंबित आहे. मुंबई महापालिकेने हा प्रस्ताव संमत करून तो सरकारच्या नगर विकास खात्याकडे पाठवला असल्याचे म्हटले जाते, मात्र तांत्रिकदृष्ट्याही गोष्ट शक्य नसल्याचे पालिका आयुक्त सांगतात. पाहिजे तर हवा तेव्हा पैसा घ्या, मात्र एकत्र करण्याच्या वार्ता करू नका, असे पालिका आयुक्तच खासगीत सांगतात कारण तांत्रिकदृष्ट्या ते शक्य नाही. मात्र आता हा विषय बाजूला ठेवून बेस्टला आणखी मदत करा येईल का, तर सध्या तरी पालिका याबाबतीत हतबल झालेले दिसते. या आगेदर १५००० ते १८००० करोड मुंबई महानगरपालिकेने बेस्टला दिलेली आहेत, मात्र बेस्टमधील वाढीव तोटा पाहता आणखी पैसे देणे शक्य नसे. नुकतीच मुंबई महानगरपालिकेने बेस्टला बस भाडेवाढ करण्याची अनुमती दिली, मात्र ही बस भाडेवाढ पाहता बेस्टला जास्तीत जास्त वर्षांला तीनशे ते साडेतीनशे करोड निधी मिळू शकेल. मात्र त्याच दरम्यान प्रवाशांमध्ये मोठ्या प्रमाणात थंड झाल्याने बस भाडेवाढ किती प्रमाणात सफल झाली ते येणारा काळच उरवेल असेो ...

दुसरा महत्त्वाचा मुद्दा म्हणजे मान्यताप्राप्त कामगार युनियनने बेस्ट प्रशासनाशी विषय करेल्या कराराप्रमाणे बेस्टचा स्वमालकीचा बस ताटा हा ३३६७ इतका बांधित राखणे हा होता. काही वर्षांपूर्वी बेस्टकडे ४५०० स्व

मालकीच्या बस होत्या आज ही संख्या घटून ७००वर आलेली आहे, तर अडीच हजारहून जास्त बस या खाजगी कंत्राटदारांच्या बेस्टच्या बस अथवा अन्य नोकरीवर गदा

म्हणून कामगार संघटनांनी तत्कालीन पालिका आयुक्तांबरोबर हा करार केला होता त्यात ही अट ठेवली होती. त्यात मुंबई पालिकेने भंगारात जाणाऱ्या बस गाड्यांच्या खरेदीसाठी मुंबई महानगरपालिका अनुदान देईल असे सांगितले होते. बेस्टने या अटीवर खासगीकरणास मान्यता दिली होती. मात्र खाजगी बस गाड्या बेस्ट बसच्या ताप्यात आल्या. मात्र स्वमालकीच्या बस गाड्या घेण्यास पालिकेने अनुदान न दिल्याने आजपर्यंत स्वमालकीच्या बस गाड्यांची संख्या ८०० वर आली आहे. त्यामुळे त्यावर काम करणारे बस चालक व अभियांत्रिकी कर्मचारी रिक्त झाले आहेत, तर दुसरीकडे अडीच हजार हून जास्त बस गाड्या कंत्राटदारांच्या आल्याने व येणाऱ्या काळातही ५००० हून अधिक बस गाड्या या कंत्राटदाराच्या होणार असल्याने बेस्ट स्वमालकीचा बसगाड्या घेणार नाही हे आता ठळकपणे दिसत आहे.

आणखी एक विषय यावेळी मांडण्यात आला तो म्हणजे कर्मचाऱ्यांना देय असलेला कोविड काळातील कोविड भत्ता

मुंबई डॉट कॉम

झाल्या आहेत. चालकांवरती कर्मचाऱ्यांच्या येऊ नये म्हणून कामगार संघटनांनी तत्कालीन पालिका आयुक्तांबरोबर हा करार केला होता त्यात ही अट ठेवली होती. त्यात मुंबई पालिकेने भंगारात जाणाऱ्या बस गाड्यांच्या खरेदीसाठी मुंबई महानगरपालिका अनुदान देईल असे सांगितले होते. बेस्टने या अटीवर खासगीकरणास मान्यता दिली होती. मात्र खाजगी बस गाड्या बेस्ट बसच्या ताप्यात आल्या. मात्र स्वमालकीच्या बस गाड्या घेण्यास पालिकेने अनुदान न दिल्याने आजपर्यंत स्वमालकीच्या बस गाड्यांची संख्या ८०० वर आली आहे. त्यामुळे त्यावर काम करणारे बस चालक व अभियांत्रिकी कर्मचारी रिक्त झाले आहेत, तर दुसरीकडे अडीच हजार हून जास्त बस गाड्या कंत्राटदारांच्या आल्याने व येणाऱ्या काळातही ५००० हून अधिक बस गाड्या या कंत्राटदाराच्या होणार असल्याने बेस्ट स्वमालकीचा बसगाड्या घेणार नाही हे आता ठळकपणे दिसत आहे.

आणखी एक विषय यावेळी मांडण्यात आला तो म्हणजे कर्मचाऱ्यांना देय असलेला कोविड काळातील कोविड भत्ता

चीनचे मनसुबे भारताने उधळल्यानंतर चीनची वक्रदृष्टी आता माउंट एव्हरेस्टवर पडली असल्याचे नेपाळमधील एका आंतरराष्ट्रीय कार्यक्रमातून समोर आले आहे. काठमांडू येथे नेपाळ सरकारने आयोजित केलेल्या ‘सगरमाथा संवादा’च्या उद्घाटन सत्रात शिशो जी या उच्चस्तरीय चिनी अधिकाऱ्याने आपल्या वीस मिनिटाच्या भाषेत माउंट एव्हरेस्टचा जलद भ्रमण केलेल्या चिनी भाषेत तब्बल दहा वेळा ‘चोमोलुंगमा’ असा केला. वास्तविक नेपाळचे पंतप्रधान केपी शर्मा ओली यांनी अलीकडेच माउंट एव्हरेस्ट हे शिखर जगभरात ‘सगरमाथा’ या नेपाळी नावाने ओळखले जावे असे म्हटले होते. त्यामुळे शिशो जीनी केलेल्या माउंट एव्हरेस्टच्या चिनी नामांतरामुळे ओली यांची मोठी कुचंबणा झाली. यावेळी चीन, भारत आणि इतर आशियाई देशांसह जगभरातील ३०० पेक्षा अधिक उच्चस्तरीय प्रतिनिधी उपस्थित होते. माउंट एव्हरेस्ट हे पृथ्वीवरील सर्वोच्च शिखर नेपाळ आणि चीनमधील तिबेटच्या स्वायत्त प्रदेशाच्या सीमेवर असल्यामुळे माउंट एव्हरेस्ट हे शिखर चीनमध्ये असल्याचा दावाही चीनकडून नेहमी

केला जातो. माउंट एव्हरेस्टच्या चिनी नामांतरामुळे नेपाळ सरकार आता कोणती भूमिका घेणार याकडे अंतरराष्ट्रीय समुदायाचे लक्ष लागून राहिले आहे.

– **प्रदीप शंकर मोरे**, धंघेरी (पूर्व), मुंबई

रो. को. नसल्याची खंत जाणवेल का?

रोहीत आणि विराट यांच्या कसोटी क्रिकेट निवृत्तीनंतर त्यांच्या कारकिर्दीचे तुलनात्मक मोजमाप घेणारे लिखाण अनेक वर्तमानपत्रांत झळकले आहे. सुखदखने भारताला क्रिकेट अवकाशात कायम लखलखणाऱ्या ताऱ्यांची जोडगोळी सातत्याने लाभली आहे. सुनील-विश्वनाथ ते अगदी आताच्या रोहीत-विराट जमलेल्या दुकलींनी क्रिकेट आसमंत उजळून उठाकताना सुनील गावस्कर युग, सचिन तेंडुलकर युग, विराट कोहली युग निर्माण केले. विजिगीषु वृत्तीचे स्फुरिल्लिंग भारतीय संघात प्रज्वलीत केले ते सौरभ गांगुलीने! लक्ष्मण, सेहवाग, युवराजने बेडरपणा दाखवला. चंद्रा, वेदी, प्रसन्ना, व्यंकट या चौकडीनंतर अष्टपैलू जडेजा, अश्विन या फिरकी जोडीने एकहाती सामने जिंकून देण्याची

भाऊगढी झाली आहे आणि त्यामुळे या सर्वांचा परिणाम स्थानिक पातळीवरील उमेदवार निवडीमध्ये जो होणार आहे ते लक्षात घेता मनसे स्वतंत्रपणे लढते की उड्डव ठाकरे यांच्या शिवसेनेबरोबर युती करते अथवा दोन्ही शिवसेना तसेच दोन्ही राष्ट्रवादी यांना बाजूला सारून एकट्या भाजपबरोबर हात मिळवणी करते अशा विविध शक्यतांवर स्थानिक यश अपयशाची गणित अवलंबून आहेत. कारण शेवटी ही स्थानिक पातळीवरील निवडणुका आहे दोन पाच मतांनी देखील उमेदवार पडतात जिंकून येतात अशा अत्यंत कमालीच्या अस्थिर परिस्थितीमध्ये राज ठाकरे यांची मनसे जर स्वबळावर निवडणूक लढवण्याच्या निर्णयावर आली तर त्याचा परिणाम हा ज्याप्रमाणे उड्डव ठाकरे यांच्या शिवसेनेवर होऊ शकतो तसाच परिणाम तो एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेवर देखील होऊ शकतो हे लक्षात घेण्याची गरज आहे. त्यामुळे मनसेच्या भूमिकेवरही राजकीय फायदे तोटे अवलंबून आहेत. उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेसाठी मुंबई महापालिका, ठाणे महापालिका, कल्याण डोंगिवली महापालिका, मीरा-भाईंदर महापालिका, उल्हासनगर महापालिका, नाशिक महापालिका, छत्रपती संभाजी नगर महापालिका आणि तसेच काही प्रमाणात पुणे महापालिका अशा महापालिकांमध्ये यश मिळणे हे त्यांच्यासाठी अत्यावश्यक आहे. जर उड्डव ठाकरे यांच्यापेक्षा आपले नेतृत्व अधिक सरस आणि कर्तृत्ववान आहे हे जर का सिद्ध करायचे असेल, तर एकनाथ शिंदे यांना या सर्व महापालिकांमध्ये पुन्हा एकदा शिवसेनेचे महापौर बसवावे लागणार आहेत तरच स्थानिक पातळीवर एकनाथ शिंदे यांच्या शिवसेनेचे अस्तित्त्व टिकून राहणार आहे.

अर्थात एकनाथ शिंदे हे देखील काही कच्च्या गुरुचे चेले नाहीत. त्यांनी राज्यामध्ये महापालिका आणि जिल्हा परिषद निवडणुकांची तयारी आधीपासूनच सुरू केली आहे. त्यामुळेच उड्डव ठाकरे यांच्या शिवसेनेचे तसेच शरद पवार यांच्या राष्ट्रवादीचे नगरसेवक, जिल्हा परिषद सदस्य, जिल्हाप्रमुख, जिल्हाध्यक्ष तसेच महत्त्वाचे पदाधिकारी आणि हजारो कार्यकर्ते हे त्यांनी निवडणुकीच्या पूर्वीच स्वतःच्या शिवसेनेकडे वळवले आहेत. त्यांचे हे इनकमिंग यापुढेही सुरूच राहणार आहे. स्थानिक निवडणुका जिकण्याचा जो काही हातखंडा एकनाथ शिंदे यांच्याकडे आहे तेवढे कसब अद्याप तरी अन्य नेत्यांकडे देखील नाही हे देखील लक्षात घेतले पाहिजे. या तुलनेत उड्डव ठाकरे यांच्या शिवसेनेचे नेते तर एकनाथ शिंदे यांच्यापासून कोसो दूर आहेत. मात्र असे असले तरी देखील राजकारणात पडद्याआडून ज्या काही राजकीय हालचाली होत असतात त्या उलथापालथ करण्यास प्रामुख्याने कारणीभूत उरतात. आणि एकनाथ शिंदे यांना जो धोका आहे तो इथेच आहे एवढेच त्यांनी लक्षात घेतले पाहिजे.

- सुनील जावडेकर

राशिभविष्य सोमवार, १९ मे २०२५
॥ पंचांग ॥
आज मिती वैशाख कृष्ण षष्ठी ०६.१४ पर्यंत नंतर सप्तमी शके १९४७. चंद्र नक्षत्र श्रवण. योग ब्रह्म, चंद्र राशी मकर, भारतीय सौर २९ वैशाख शके १९४७ म्हणजेच सोमवार दिनांक १९ मे २०२५. मुंबईचा सूर्योदय ०६.०२, मुंबईचा सूर्यास्त ०७.०७, मुंबईचा चंद्रोदय ००.४७ उद्याची मुंबईचा चंद्रास्त ११.२४, राहू काळ ०७.४० ते ०९.१८, धनित्खानवकारभ, सार्यकाळी ०७.२९ नंतर
॥ भविष्य ॥
मे़ष : महत्त्वाच्या कामांना गती मिळेल. वृ़षभ : आनंदाचे वातावरण रा

राजेंद्रकुमार आणि साधनाचा ‘आरजू’(१९६५) म्हणजे संगीताची मेजवानीच होती. सिद्धहस्त गीतकार हसरत जयपुरी, सुपरस्टार संगीतकार शंकर-जयकिशन, लतादीदी, आशाताई, रफीसाहेब, शमशाद बेगम या अतिशय प्रतिष्ठित कलाकारांनी १९६५ मध्ये ही मैफल सजवली होती. तिची मजा, तिचा खुमार युट्यूबमुळे आजही घेता येतो हे तसे केवढे सुदैव!

आरजूची कथा एका गैरसमजावरची आणि निरागस प्रेमाच्या शक्तीची कथा होती. उषाला (साधना) अपंगत्वाबद्दल तिरस्कार आहे. ‘अपंगाचे जीवन जगण्यापेक्षा मरून जाणे बरे’ असे ती एकदा सरजूशी (राजेंद्रकुमार) बोलताना म्हणते. पुढे राजेंद्रकुमारला अपघात होऊन त्याचा एक पाय जातो. त्यामुळे तो स्वतःहूनच तिला काही न सांगता तिच्या आयुष्यातून निघून जातो. त्यानंतर अनेक घटना घडून शेवटी त्याला उषाच्या अद्दळ प्रेमाची खात्री पटते आणि सिनेमा सुखांत होऊन जातो.

‘आरजू’चे कलाकार होते राजेंद्रकुमार (सरजू), साधना (उषा कपूर), फिरोज खान (रमेश), मेहमूद अली, नाझीर हुसैन (दिवान किशन किशोर), इंग्रजी सिनेमातही चमकलेला मराठी अभिनेता नाना पळशीकर (डॉक्टर), धूमाल (मुन्शी) आणि नझीमा (सरला). लेखक, निर्माते, दिग्दर्शक रामानंद सागर यांनी ‘आरजू’ बेतला होता ‘अंत अफेयर् टू रिमेम्बर’वर. सिनेमाला विविध पुरस्कारांसाठी ५ नामांकनेही मिळाली. मात्र तो रसिकांच्या लक्षात आठ त्याच्या कर्णमधुर गाण्यांसाठी! ते श्रेय सुपरस्टार-संगीतकार शंकर-जयकिशन यांचेच.

आरजूच्या गाण्यांच्या नुसत्या पहिल्या ओळी ऐकल्या तरी हुरहूर वाटत राहते की गेल्या काही दशकात आपण किती अनमोल गोष्टी कायमच्या गमावल्या! कारण आता पुन्हा अशी गाणी लिहिली जाणार नाहीत आणि असे शंकर-जयकिशन होणार नाहीत!

आरजूमध्ये एक कव्वाली होती –
“ जब इश्क कही हो जाता है, तब ऐसी हालत होती है,
महफिलमे जी घबरता है, तनहाईकी आदत होती है.”

प्रेमात पडलेल्या व्यक्तीच्या आगळ्याच मनःस्थितीचे किती सुंदर वर्णन! प्रेमिकेला मित्र-मैत्रिणीपासून दूर जाऊन मनातल्या मनात ‘त्याच्या’ सहवासाची गोड कल्पनाचित्रे काढणे, दिवास्थने रांगवीण कसे आवडू लागते ते गीतकारांनी नेमके मांडले होते. मुबारक बेगम आणि आशा भोसलेच्या आवाजातल्या या गाण्यात संगीतकारांनी एक धाडसी प्रयोग केला. धृपद पारंपरिक कव्वालीच्या शैलीत आणि मधले संगीत चक्क जझ्झासहो पाश्चिमात्य! असेच दुसरे गाणे होते –
“बेददी बालमा तुझको मेरा मन याद करता है,
बरसता है जो आंखों से वो सावन याद करता है.”

अपंगाच्या मुल्यं बनवण्यासाठी योग्य प्रकारच्या दगडाच्या तो नेहमी शोधात असायचा. एकदा कुठरंती प्रवास करीत असता त्याला रस्त्याच्या कडेला पडलेले दोन भलेमोठे दगड दिसले. त्याने ते दोन्ही दगड गाडीत घालून घरी आणले. धूऊन घासून पुसून स्वच्छ केले आणि एक दगड घेऊन त्यावर छिन्नी टेकवली आणि हातोड्याने हळूहळू घाव घालायला सुरुवात केली. दोन-चार घाव घालते न घातले तोच त्या दगडातून आवाज आला, ‘थांब... खूप दुखतंय. खूप वेदना होत आहेत.’

घाव घालणारे मूर्तिकाराचे हात थबकले. ‘अरे पण घाव घातल्याशिवाय तुझ्यातून मूर्ती कशी बनवणार मी?’ मूर्तिकाराने दगडाला विचारलं.

‘नको बनवूस. मला नाही मूर्ती बनवायचं. तू माझ्यावर घाव घालू नकोस. मला सहन होत नाहीये. मी आहे तसा ठीक आहे.’ दगडाने स्पष्टपणे मूर्तिकाराला आदेश दिला.

‘ठीक आहे.’ मूर्तिकाराने तो दगड बाजूला ठेवला आणि दुसरा दगड उचलला. त्यावर काम करायला सुरुवात केली.
‘आई गं...’ त्या दगडातूनही आवाज आला.

‘फार दुखतंय का रे?’ मूर्तिकाराने विचारले. ‘दुखतंय खरं. पण तू तुझा काम थांबवू नकोस.’ दगडाने परवानगी दिली. मूर्तिकार आदंरला. एका वेगळ्याच उसाहाने कामाला लागला. एका वेगळ्याच तंत्रीत त्याने गुगुगुणायला सुरुवात केली.

‘भीरमूरी महारुद्र वज्र हनुमान मारुती वनारी अंजनी सूता रामदाता प्रभंजना...’ मूर्तिकाराच्या मनातील अंतःचर्चासमोर मारुतीरायांची मूर्ती उभी राहिली होती आणि हातातल्या छिन्नी हातोड्यांनी दागड कोरला जात होता.

आठ-दहा दिवस अक्षरशः तहान भूक विसरून तो मूर्तिकार दगड कोरत होता. दगडावर छिन्नी हातोड्याने घाव घालत होता. एक एक कपची उडवत होता. त्यावेळी दगड देखिल वेदनेने विव्दळत होता. ते घाव सहन करत होता आणि... आणि हळूहळू त्या दगडातून एक मूर्ती स्पष्टपणे आकाराला येऊ लागली. साधीसुधी मूर्ती नव्हे, तर पंचमुखी हनुमानाची मूर्ती. पुढची बाजू पूर्ण झाल्यानंतर मूर्तिकार दगडाच्या मागच्या बाजूला वळला. छिन्नी हातोड्यानं पाठीमागचा भाग कोरायला सुरुवात केली आणि... ती मूर्ती संपूर्ण आकाराला आली. दगडातून साक्षात पंचमुखी हनुमंत प्रकट झाला.

मूर्तिकार शेत झाला. आपल्याच हातून घडलेल्या कलाकॄतीकडे अचंब्यानं पाहू लागला. डोळ्यातून आनंददाय्य वाहत होते. सजीव वाटायी

‘टहरिये होश में आलूँ तो चले जाइयेगा’

“ए फुलों की रानी, बहारों की मलिका, तेरा मुस्कुराना गजब हो गया.” रफीसाहेबांनी गायलेले हे गाणे प्रेमातूर तरुणात पिढ्यान्पिढ्या लोकप्रिय राहिले! असेच प्रेयसीच्या सौंदर्याने घायळ झालेल्या प्रियकराची मानसिकता प्रकट करणारे गाणे होते-

“छलके तेरी आंखों से शराब और जियादा, खिलते रहे होठों के गुलाब और जियादा!”

जणू तिच्या नयनातून मदिरा ओघळते आणि ती प्रियकराला बेधुंद करून टाकते. तिचे ओठही गुलाबाच्या कळ्यांसारखे हळूहळू उमलताहेत आणि हा म्हणतो, ‘ते अजून विलग होऊन त्यातून प्रेमाचे चार मधुर शब्द बाहेर येऊ देत.’ ‘आरजू’ मधली सर्वच गाणी अशी रोमँटिक, सधन आणि कर्णमधुर होती.

राजेंद्रकुमार आणि साधनामध्ये सुरुवातीची नोकझोक सुरू आहे. काश्मीरच्या एका नयनरम्य दरीत साधना घोड्यावरून चालली आहे. राजेंद्रकुमार तिला वश करण्याचा प्रयत्न करतो आहे असा प्रसंग होता. आमच्या हसरत साहेबांचे गाणे लगेच तयार -

‘ए नर्गीसे मस्ताना, बस इतनी शिकावत है,
समझा मेरे बेगाना, बस इतनी शिकावत है.’
दुसऱ्या एका गाण्यात ती रसलेल्या राजेंद्रकुमारला मनवते असा प्रसंग होता. उल्कट प्रेम, स्वतःच्या प्रेमावरचा

दृढ विश्वास, जिवलगाचे मन जिकण्यासाठी काहीही करण्याची तयारी या सगळ्यांचे सुंदर मिश्रण म्हणजे हे गोड प्रेमगीत!

साधना म्हणतेय, ‘प्रिया, तू माझ्यावर रसून जाशील तरी कुठे? आणि जिथे कुठे जाशील तिथे तर मी असणारच आहे’.

‘अजी रूठकर अब कहाँ जाईयेगा,

जहाँ जाईयेगा, हमें पाईयेगा.’ प्रिया, तू माझ्या नजरेआड जाऊच शकणार नाहीस. कारण माझे सगळे लक्ष फक्त तुझ्याकडेच आहे! आणि दूर गेलास तरी माझ्या हृदयातून कसा जाशील? तितधून जाऊन दाखव! कुठेही लपलपास तरी माझ्या नजरेत असणारच आहेस.

‘निगाहोंसे छुपकर दिखाओ तो जाने, खयालों में भी तुम ना आओ तो जाने, अजी लाख परदों में छुप जाईयेगा, नजर आईयेगा, नजर आईयेगा.’ हे गाणे ती पार्टीत गात असल्यामुळे तिला इतरांचा विचार करणे भाग आहे. सगळेच काही व्यक्त करता येत नाही. म्हणून ती त्याला विनवते, ‘मला सगळेच बोलायला लावू नकोस. काही गोष्टी तुझ्या तूच समजून ये ना. माझ्या डोळ्यांत बघ. माझ्या नजरेतून त्या तुला दिसतील. थोडे समजावून घेऊन त्यांच्याकडे जरा लक्ष देशील? या कडव्यातली ‘समझकर जरा गौर फरमाईयेगा’ ही लाडिक अजिजी मोठी गोड आहे.

‘जो दिल में हैं होठों पे लाना भी मुश्किल, मगर उसको दिल में छुपाना भी मुश्किल, नजरकी जुबांसे समझ जाईयेगा, समझकर जरा गौर फरमाईयेगा.’ माझी मनःस्थिती जरा लक्षात घेशील? तुझ्या प्रेमाने मला जणू संमोहित करून टाकले आहे. त्या जादूचा केवढा अंमल आहे माझ्यावर! मन अगदी थाऱ्यावर नाही रे! नजर फिरभिते आहे. मला जरा सावरू तर दे, मग जायचेच असले तर जा. पण नको, नको! थांब की रे! जिवलगा, असा रसून जाशील तरी कुठे? ‘ये कैसा नशा है, ये कैसा असर है, ना काबू में दिल है, ना बस में नजर है. जरा होश आ ले, चले जाईयेगा, ठहर जाईयेगा, ठहर जाईयेगा. अजी रूठकर अब कहाँ जाईयेगा...’

जुन्या काळातली शांत सुस्थीर जीवनशैली, त्यातून निर्माण झालेल्या रसरशीत कलाकॄती, त्यात मानवी भावनांचे केलेले प्रॉजळ मनोज्ञ चित्रण अनुभवणे हा एक वेगळाच आनंद असतो. पण त्यासाठी मागे जाणेच श्रेयस्कर, नाही?

वारसा (Inheritance) हा शब्द आपल्या कुटुंबातील मूळ आणि मुल्यांची आठवण आपल्याला करून देतो. प्रत्येक घर मुलाला काही देत असतं. मुलांना आपलं कूळ आणि मूळ माहीत असणं खूप आवश्यक असतं कारण समाजात वावरण्याच्या जाणिव, नियम, संकेत मुलांना त्यातून कळतात. ‘वारसा’देखील तसाच. तो फक्त घर, संपत्ती, दागदागिने, नाव, प्रतिष्ठा यांचाच नसतो कारण तो तर पालकांनी किंवा मुलांनाही काही न करता सहज मिळतो. मात्र सद्गुणांचा, सदवर्तनाचा वारसा मुलांमध्ये रुजवणं ही खूप महत्त्वाची बाब आहे. घराने मुलाला द्यायचा असतो देशप्रेमाचा, समाजसेवेचा, कलेचा, माणुसकीचा, दानशूरपणाचा वारसा. वारसा असाही असतो जो भविष्याकाळात मुलांना एक संवेदनशील, बुद्धिमान आणि उदात्तमतवादी नागरिक बनवतो.

पालकांनी वारसा देऊ या आणि मुलांचं व्यक्तिमत्त्व अधिक प्रगल्भ बनवण्यासाठी काय करता येईल ते पाहू या.

१. **शहाणपण (Wisdom)**
मुलांचं शहाणपण हे शाळेत मिळालेल्या मार्कांवरून उतरत नाही. शहाणपण जीवन जगण्यातून येत असतं. मुलांना शाळेतून नाही तर आई-वडिलांच्या शिकवण्यातून शहाणपण येत असतं. पालक हे शहाणपण शिकवण्यासाठी सगळ्यात उत्तम व्यक्ती असतात. तुमच्या मुलांचे मार्गदर्शक बना. तुमचे अनुभव त्यांच्याबरोबर शेअर करा. आयुष्याचे कठीण धडे शिकताना ट्रायल अँड एरर पद्धतीने मुलांनी शिकणं हे जोखमीचं आहे. अशावेळी तुम्ही त्यांच्या बरोबर असलात तर सजगपणे, शहाणपणाने कसं वागावं आणि तुमच्यापेक्षा त्यांनी अधिक प्रगती कशी करावी याचा वस्तूपूर्व तुम्ही मुलांना देऊ शकाल.

२. **सामाजिक कौशल्य**
आयुष्य हे नातेसंबंधाच्या रेशीमध्याशीं विणलेल्या वस्त्रासारखं गुंतागुंतीचं असतं. ही नाती निर्माण करणं, जुपणं, कायम करणं यासाठी सामाजिक कौशल्य आवश्यक असतात. हा वारसा आपण मुलांना देऊ या.

स्वतःला कसं सांभाळायचं ते मुलांना शिकवा. भाऊ, बहीण हे नातं कसं फुलवायचं, भिन्निर्गती लोकांना कसं हॅन्डल करायचं. योग्य संगत कशी निवडायची? मित्र कसे बनवायचे, मैत्री कशी टिकवायची? लोकांशी इंटरअॅक्ट कसं करायचं? समाजात कसं जुळवून घ्यायचं, संवाद कसा करायचा ही सोशल स्किल्स शिकण्याची संधी दिली, तर मोठेपणी मुलांना त्याचा खूप फायदा होईल.

‘हा वारसा देऊ शकता तुमच्या मुलांना’

३. **कुटुंबाचा निरोगी दृष्टिकोन**
मुलांसमोर तुम्ही नवरा-बायको म्हणून नातं कसं असावं याचं उदाहरण घालून द्या. तुमचं वैवाहिक जीवन, प्रेम, ओढ, आदर, समजूतदारपणाचं असेल तर मुलं त्यांच्या पुढच्या आयुष्यात त्यांच्या जोडीदाराशी खूप छान नातं फुलवू शकतील. एकमेकांविषयी आदराने बोललात, तर लग्नाच्या नात्यात जोडीदाराचं अस्तित्व खूप महत्त्वाचं असतं हेही मुलांना कळेल.

४. **मधुर, गोड, छान आठवणी**
लहानपणाच्या आठवणी मोठं झाल्यावरही आपल्याला खूप आनंद देतात. मुलांनाही त्यांच्या लहानपणाच्या आठवणी जतन करायला शिकवा. आपण असू किंवा नसू पण आपण अस्तित्वात नसलो तरी त्या आठवणींचा वारसा त्यांच्या सोबत असेल. मुलांना वाटेल की माझ्या पालकांच्या रूपाने या जगात चांगली माणसं आहेत.

५. **उत्तम मानसिक**
आरोग्य
मुलांसाठी जर आपण दुष्ट आठवणी (trauma) वारसा म्हणून ठेवत असू, तर त्यासारखी दुसरी वाईट गोष्ट नाही . काही मुलांबाबत अशा काही गोष्टी घडलेल्या असतात जसं की काही पालक मुलांचा अपमान करतात. मुलांचं शोषण करतात. त्यांच्याकडे दुर्लक्ष करतात.

सतत मुलांची दुसऱ्यांशी तुलना करतात. त्यांना नकारातून अशा आठवणी मुलांचं मानसिक आरोग्य बिघडवतात. एक सुजाण पालक म्हणून तुम्ही मुलांना उत्तम मानसिक आरोग्याचा वारसा देऊ शकता. त्यासाठी मुलांची काळजी घ्या, त्यांच्यावर प्रेम करा. त्यांना कुशीत घेऊन ते तुमच्याजवळ सुरक्षित आहेत असं त्यांना वाटू दे.

६. **नावलौकिक**
आपला समाजात असलेला नावलौकिक असा असायला हवा पालकांनी की मुलांना तुमच्या नावाचा, कुळाचा, शिक्षणाचा, प्रतिष्ठेचा, मानमरातब या सगळ्या गोष्टींला साथी अभिमान वाटला पाहिजे. आपलं नाव या कुटुंबाशी जोडलं गेलं आहे याचं मुलांना समाधान वाटलं पाहिजे. आनंद झाला पाहिजे.

७. **स्व-ओळख**
तुम्हीच तुमच्या मुलांच्या स्वअस्तित्वाची, स्व-ओळख मिळवण्याची गुरुकिल्ली आहेत. तुम्ही त्यांना आपल्या कुटुंबाचा वंशवृक्ष (Family tree) च्या माध्यमातून हे शिकवू शकता. त्यांचे पणजेबा, पणजी, आजोबा, आजी कोण होते? काय करत होते? याचे काका, काकू, मामा, मावशी, चुलत, मावस, मामे भावंडं कोण आहेत? ते काय काम करतात हे मुलांना सांगायला हवं. तुम्ही नातेवाईकांशी कसे वागता? त्यांना कसे भेटता त्यावर मूलं पुढे ही नाती कॅटिन्यू करतील हे ठरतं.

८. **आर्थिक संपत्ती**
आई-वडील आपल्या मुलांकरिता जमेल तशी आर्थिक संपत्ती, शेअर्स, गुंतवणूक, घर, जमीन, दागिने या सारख्या स्वरूपात मागे ठेवण्याचा आपण प्रयत्न करतात. जेणेकरून त्यांना या गोष्टींचा पुढील आयुष्यात उपयोग होईल. त्यापेक्षाही जास्त महत्त्वाची आणि त्यांना संपत्तीचे व्यवस्थापण आणि जतन कसे करावे हेही शिकवायला हवे.

९. **विश्वासाचा वारसा**
देव, प्राथना, पुजा, संस्कार, संस्कृती, मूल्ये या गोष्टींच्या ज्ञानाचा वारसाही आपण मुलांना द्यायला हवा. आपण जेव्हा त्यांच्याजवळ नसू तेव्हा हा अध्यात्मिक वारसा त्यांना धीर देईल. मार्ग काढायला मदत करेल. त्यातूनच मुलांमध्ये एकात्मता, कठोर परिश्रम, प्रामाणिकपण हे गुण अंगी येतील.

घाव सोसावेच लागतात...

फार वर्षांपूर्वीची गोष्ट आहे ही. एका गावात एक तरुण मूर्तिकार राहत होता. दगड तासून कोरून सुंदर सुंदर मूर्त्या बनवायचा आणि विकायचा. अशा मूर्त्या बनवण्यासाठी योग्य प्रकारच्या दगडाच्या तो नेहमी शोधात असायचा. एकदा कुठरंती प्रवास करीत असता त्याला रस्त्याच्या कडेला पडलेले दोन भलेमोठे दगड दिसले. त्याने ते दोन्ही दगड गाडीत घालून घरी आणले. धूऊन घासून पुसून स्वच्छ केले आणि एक दगड घेऊन त्यावर छिन्नी टेकवली आणि हातोड्याने हळूहळू घाव घालायला सुरुवात केली. दोन-चार घाव घालते न घातले तोच त्या दगडातून आवाज आला, ‘थांब... खूप दुखतंय. खूप वेदना होत आहेत.’

घाव घालणारे मूर्तिकाराचे हात थबकले. ‘अरे पण घाव घातल्याशिवाय तुझ्यातून मूर्ती कशी बनवणार मी?’ मूर्तिकाराने दगडाला विचारलं.

‘नको बनवूस. मला नाही मूर्ती बनवायचं. तू माझ्यावर घाव घालू नकोस. मला सहन होत नाहीये. मी आहे तसा ठीक आहे.’ दगडाने स्पष्टपणे मूर्तिकाराला आदेश दिला.

‘ठीक आहे.’ मूर्तिकाराने तो दगड बाजूला ठेवला आणि दुसरा दगड उचलला. त्यावर काम करायला सुरुवात केली.
‘आई गं...’ त्या दगडातूनही आवाज आला.

‘फार दुखतंय का रे?’ मूर्तिकाराने विचारले. ‘दुखतंय खरं. पण तू तुझा काम थांबवू नकोस.’ दगडाने परवानगी दिली. मूर्तिकार आदंरला. एका वेगळ्याच उसाहाने कामाला लागला. एका वेगळ्याच तंत्रीत त्याने गुगुगुणायला सुरुवात केली.

‘भीरमूरी महारुद्र वज्र हनुमान मारुती वनारी अंजनी सूता रामदाता प्रभंजना...’ मूर्तिकाराच्या मनातील अंतःचर्चासमोर मारुतीरायांची मूर्ती उभी राहिली होती आणि हातातल्या छिन्नी हातोड्यांनी दागड कोरला जात होता.

आठ-दहा दिवस अक्षरशः तहान भूक विसरून तो मूर्तिकार दगड कोरत होता. दगडावर छिन्नी हातोड्याने घाव घालत होता. एक एक कपची उडवत होता. त्यावेळी दगड देखिल वेदनेने विव्दळत होता. ते घाव सहन करत होता आणि... आणि हळूहळू त्या दगडातून एक मूर्ती स्पष्टपणे आकाराला येऊ लागली. साधीसुधी मूर्ती नव्हे, तर पंचमुखी हनुमानाची मूर्ती. पुढची बाजू पूर्ण झाल्यानंतर मूर्तिकार दगडाच्या मागच्या बाजूला वळला. छिन्नी हातोड्यानं पाठीमागचा भाग कोरायला सुरुवात केली आणि... ती मूर्ती संपूर्ण आकाराला आली. दगडातून साक्षात पंचमुखी हनुमंत प्रकट झाला.

मूर्तिकार शेत झाला. आपल्याच हातून घडलेल्या कलाकॄतीकडे अचंब्यानं पाहू लागला. डोळ्यातून आनंददाय्य वाहत होते. सजीव वाटायी

एवढी जीवंत मूर्ती त्या मूर्तिकाराच्या हातून घडली होती.

त्याने दिवशी संध्याकाळी कुणी एक श्रीमंत माणूस त्या मूर्तीकारकडे आला. त्याने ती मूर्ती पाहिली आणि तो त्या मूर्तीच्या प्रेमातच पडला. मूर्तिकाराला त्या मूर्तीची किंमत विचारली. मूर्तिकाराने सांगितलेली किंमत घायासीच न करता देऊन मूर्ती विकत घेतली. मूर्ती गाडीत घालून नेताना सावकराची नजर त्या दुसऱ्या दगडावर गेली. त्याने मूर्तिकाराला विचारलं. ‘या दगडाचं काय करणार आहेस?’

‘काही नाही. तो असाच पडून राहणार आहे. त्यातून मूर्ती बनवता येणार नाही.’

‘ओह. मग मी तो घेऊन जातो.’
‘खुशाल न्या. पण त्या दगडाचं तुम्ही काय करणार आहात?’ मूर्तिकारानं आश्चर्यानं विचारलं.
‘आम्ही मुळचे राजस्थानचे. आमच्या घराण्यात हनुमंताची उपासनेची परंपरा आहे. आमच्या गावी अशीच

मूर्ती आहे. इथे पुण्याजवळ मी एक कारखाना उभारतोय. कारखान्याजवळ एक हनुमंताचं मंदिर बांधायची माझी इच्छा आहे. त्यासाठी मी ही मूर्ती नेतोय आणि हनुमंताच्या मूर्तीसमोर लोक नारळ फोडतात. हा दुसरा दगड त्यासाठी उपयोगी पडेल की.’ सावकार हसत हसत म्हणाला.
‘या घटनेला अनेक वर्षे लोटली. पंचमुखी हनुमानाची ती मूर्ती आजही मोठ्या दिमाखाने मंदिरात विराजमान आहे. एक जागृत देवस्थान म्हणून दररोज हजारो दर्शनाला येतात. मंगळवार शनिवारी तर भाविकांची मोठीच गर्दी उसळते. त्या दररोज पुजा केली जाते. तिला नैवेद्य दाखवून प्रसाद वाटला जातो. ‘जय हनुमान न्यून गुण सागर जय कर्पिस तिहू लोक उजार’ असे म्हणून हनुमान चालिसाचा पाठ वाचला जातो. नगारा घंटेच्या नादावर आरती केली जाते. मूर्तीच्या गळ्यात फुलांचे हार घातले जातात.

‘बजरंग

बली की... जय’ असा जयघोष केला जातो.

आणि... भाविकांनी आणलेले नारळ मूर्तीसमोर ठेवलेल्या ‘त्या’ दगडावर आपटून फोडले जातात. दर पाच दहा मिनिटांनी कलाकॄती, त्यात सा आवाज येतो आणि नवीन नारळ दगडावर आदळतो.

अनेक वर्षांपूर्वी मूर्तिकारकडून छिन्नी हातोड्याचे घाव नाकारणारा दगड आज वर्षानुवर्ष फुटणाऱ्या नारळाचे घाव सहन करतोय. प्रत्येकवेळी फुटलेल्या नारळाच्या पाण्यासोबत त्या दगडाच्या डोळ्यांतून वाहणारे अंश कुणालाच दिसत नाहीत. आपल्या नशिवाला बोल लावत तो दागड त्या मूर्तीसमोर पडून राहिलाय.

जरा आपल्या आजूबाजूला नजर टाकून आपण पाहिलं, तर योग्य वेळी योग्य वयाचा छिन्नी हातोड्याचे घाव सोसून मूर्ती बनलेले काही लोक आपल्याला आढळतील. अपार कष्ट उभसून, दिवसरात्र मेहनत करून यशाच्या शिखरावर विराजमान झालेल्या व्यक्तींची नावं डोळ्यांसमोर आणा.

गाणं शिकण्यासाठी वाटेल ते श्रम करणारे पंडीत भीमसेन जोशी, पंडित जसरज, गानतपस्विनी किशोरी आमोनकर त्याचबरोबर अगदी अलीकडच्या काळातले प्रथमेश लयाटे, मुग्धा वैरांपायन, कार्तिकी गायकवाड, रोहित राऊत आणि आर्या आंबेकर यांसारखे कलाकार क्रिकेट हा एकमेव श्वास आणि ध्यास मानून दररोज मैदानावर विराट करणारे सचिन तेंडुलकर, विराट कोहली, विरेंद्र सहेवाग, महेंद्रसिंग धोनी... सारिमा जगात आपला ख्यास ठसा उमटवणारे अमिताभ बच्चन, अक्षय कुमार, आमिर खान, नवाजुद्दीन सिद्दिकी, मनोज बाजपेयी, नाना पाटेकर, परेश रावल यांच्यासारखे चतुरस्त्र अभिनेते. ज्यांनी छिन्नी हातोड्यांचे घाव सहन करून आयुष्याची मूर्ती बनवली अशी अनेक नावे सांगता येतील. आपण त्यांना डोक्यावर घेतो. त्यांचे कीर्तुक करतो. गुणगान करतो. पण त्याच बरोबर

छिन्नी हातोड्याला घाबरून आयुष्यभर दागडच राहिलेले आणि पुढे केवळ नशिवाला बोल लावून मुकापणे रडणारे जिवंत दगडही आपल्याला दिसतील. किंबहुना अशा दगडांची संख्या खूपच मोठी असल्याचं आढळेल. आयुष्यात विशेष काही करण्यास असमर्थ ठरलेले हे दागड आपल्या प्रतिकूल परिस्थितीला

आणि नशिवाला बोल लावतात. पण खरा प्रकार मात्र वेगळाच असतो.

त्यांची मूर्ती बनली नाही कारण मूर्ती बनण्याची क्षमता असूनही योग्य वेळी, योग्य वयामध्ये त्यांनी घाव सहन करायला नकार दिलेला असतो.

काहीतरी भव्य मिळण्यासाठी अनेक दिव्यांतून जावे लागते. झळझळ्यापूर्वी सोन्याला मूर्तीतून तापवले जाते. लखलखण्यापूर्वी हिऱ्याला पॅलू पाडले जातात. वृक्ष होण्यासाठी बीजाला दगड धोड्यांतून प्रवास करावा लागतो. ऊन-वारा पाऊस यांचा मारा सहन करावा लागतो. गुरुत्वाकर्षणाच्या कक्षेबाहेर उडणांण कणण्यासाठी रॉकेटला खालच्या बाजूला आण लावून त्यावी लागते. उत्सतून मधुर रस निर्माण होण्यासाठी त्याला चरक्यातून पिळून निघावे लागते.

काहीतरी चांगले घडण्यासाठी श्रम करावेच लागतात, घाव सोसावेच लागतात. मेहनत करावीच लागते.

हा जगाचा नियमच आहे. आपल्या आजूबाजूच्या लोकांकडे जरा पाहा. तुम्हाला अनेकजण असे आढळतील की ज्यांच्या दिवसाचा बराचसा वेळ काही खास काम न करता केवळ निष्क्रियतेत व्यतित होतो.

त्यांना कोणताही अभ्यास करायचा कंटाळा येतो... एखादी कला शिकायचा कंटाळा येतो... एखाद्या खेळामध्ये प्राविण्य मिळवायचा कंटाळा येतो. वाचायचा कंटाळा येतो, लिहायचा कंटाळा येतो, कष्ट करायचा कंटाळा येतो असा प्रत्येक चांगल्या गोष्टींचा कंटाळा करणाऱ्या तरुण तरुणींना हॉर्टसअॅपवर टाईमपास करायचा मात्र कंटाळा येत नाही. त्यांना इन्स्टाग्रामवर चॅटिंग करायचा मात्र कंटाळा येत नाही. सेलफी काढून फेसबुकवर लाईक मिळवायचा मात्र कंटाळा येत नाही. नेटवर सर्फिंग करायचा कंटाळा येत नाही. यू ट्यूबर अनावश्यक व्हीडिओ पाहण्याचा कंटाळा येत नाही. टीव्हीवरच्या रटाळ सिरिअल बघण्याचा कंटाळा येत नाही. एकाच जागेवर काहीही न करता तासतास बसून मोबाइलवर गप्पा मारण्याचा कंटाळा येत नाही. बसल्या जागी पेमण्याचा कंटाळा येत नाही.

कंटाळा येतो फक्त अभ्यासाचा, कामाचा, मेहनतीचा...

अशी अनेक माणसं आपल्या आजूबाजूला आढळतील. अंगत राग असेपर्यंत आणि परिस्थितीचे चटके जाणवेपर्यंत त्यांना आपण कुठं चुकतोय याची जाणीव देखील होत नाही. पण... विद्यार्थीदशेत किंवा तरुण वयामध्ये योग्य ते कष्ट न करता दिवस दिवस आळस घालण्याच्या अनेकांचे पुढे केवळ दगडच राहतात. शिकण्याच्या वयामध्ये मातापित्यांनी, शिक्षकांनी, थोरामोठ्यांनी सांगितलेले हिताचे बोल हजरजे छिन्नी हातोड्यांचे घाव असतात. हे घाव नाकारणाऱ्या दागडा पुढे आयुष्यभर परिस्थितीच्या नारळांचे घाव सोसावेच लावातात.

मातृ-पितृ भक्त परशुराम

पराणुसार श्री विष्णूंचा सहावा अवतार असलेले व जन्माने ब्राह्मण; परंतु

वृत्तीने क्षत्रिय असलेले परशुराम हे सात फिरंजीबांपैकी एक आहेत. चारही युगात

कल्की या अवताराचे गुरू असतील असे मानले जाते.

एकदा भृगुपुत्र ऋचिकाकडे त्याची पत्नी सत्यवती व सासू दोघांनीही पुत्रप्राप्तीसाठी प्रार्थना केली. ऋचिकांनी यज्ञातून उत्पन्न केलेल्या खोरीचे दोन मंत्राने शिजवले व सासू व पत्नीला दिले. ऋचिकेने पत्नीसाठी विशेष श्रेष्ठ खोर मंत्रावली असेल असे वाटून सत्यवतीच्या आईने आपला भाग सत्यवतीला व सत्यवतीचा भाग आपण घेतला. हे ऋचिकाण कळल्यावर आता यामुळे फार अनर्थ होईल असे सत्यवतीला सांगितले. तुला होणारा पुत्र विवृतीचा होईल, तर तुझ्या आईला होणारा पुत्र तपी ज्ञानी ब्रह्मवेत्ता होईल असे सांगितले. यावर सत्यवतीने क्षमा मागून पुत्राऐवजी नातवात वीरवृत्ती असावी अशी विनंती केली. तेव्हा ऋचिकाने तसा आशीर्वाद दिला. पुढे सत्यवतीला जमदग्नी व तिच्या आईच्या पोटी विश्र्वामित्र जन्मले. जमदग्नीचा विवाह रेणू नावाच्या राजाच्या रेणुका नामक कन्येशी झाला. त्यांना रुक्मवान, सुषेण, वसू, विश्र्ववसू व राम असे पाच पुत्र होते. पैकी रामाचा जन्म अक्षय्य

तृतीयेला झाला. रामाने शिवापासून विद्या ग्रहण केली. शिवाने त्यांना परशू दिला म्हणून ते परशुराम नावाने ओळखले जाऊ लागले. हैहयवंशात त्यावेळी कार्तवीर्य नावाचा राजा होता. त्याने दत्ताची उपासना केली व एक हजार बाहू व कोणापासूनही पराजित न होण्याचा वर मागितला. त्यामुळे तो सहस्त्रबाहू म्हणूनही ओळखला जाऊ लागला.

एकदा तो वनात शिकारीला गेला असता जमदग्नी ऋषींच्या आश्रमात गेला. जमदग्नी ऋषींनी त्याचे एखाद्या राजाच्या थाटात आदर सत्कार करून भोजन व्यवस्था केली. एवढ्या कमी वेळात आपण ही व्यवस्था कशी केली, असे सहस्त्रबाहुने विचारले असता त्याने आपल्याकडे कामधेनूची मुलगी सुरभी नावाची गाय असल्याने तिच्यापासून सगळी व्यवस्था होते. हे सांगितले तेव्हा सहस्त्रबाहुंनी ती गाय आपणास देण्यास सांगितले, पण जमदग्नींनी नकार देताच जबरदस्तीने त्यांनी ती गाय महिश्मतीला नेली. परशुरामाला हे कळतात तो परशु घेऊन महिश्मतीला

गेला व त्यांनी प्रथम सहस्त्रबाजुचे हात तोडून नंतर शीर धडाड्याचे केले. तेव्हा सहस्त्रबाहूची हजार मुले पळ

